



Unia Europejska



31.08.2022



Raport - środki pozyskane przez Gminę Wałbrzych z funduszy Unii Europejskiej *w latach 2004 - 2022*



Opracowanie:
Urząd Miejski w Wałbrzychu
Biuro Zarządzania Strategicznego Nadzoru
Właścicielskiego Funduszy Europejskich
i Rozwoju Gospodarczego

Jednym z obszarów realizacji procesu integracji Polski z Unią Europejską są instrumenty finansowe mające na celu wsparcie naszego członkostwa w Unii. Fundusze pomocowe stanowią dla jednostek samorządu terytorialnego szansę na realizację zarówno przedsięwzięć infrastrukturalnych, jak i projektów związanych z rozwojem społeczności lokalnych. Takie działania pozwalają zmniejszyć wieloletnie dysproporcje w dostępie do infrastruktury, co stwarza warunki do długoterminowego rozwoju poprzez wzrost aktywności gospodarczej. Przed przystąpieniem do Unii Europejskiej Polska, a tym samym samorząd terytorialny, otrzymywała pomoc finansową z funduszy przedakcesyjnych.

Ich zadaniem było zmniejszenie różnic gospodarczych oraz wsparcie rozwoju państw kandydujących. Od momentu akcesji funkcjonują fundusze z perspektywy budżetowej 2004-2006, perspektywy 2007-2013 oraz perspektywy 2014-2020.

Wałbrzych od wielu lat skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne ze funduszy pomocowych Unii Europejskiej. Dzięki tym pieniądzom realizowanych jest wiele inwestycji i projektów, które wpływają na polepszanie warunków życia mieszkańców i zrównoważony rozwój miasta.

W latach 2004 - 2022 dzięki dostępności środków pomocowych Unii Europejskiej pozyskano łącznie **817 615 818,18 PLN**. Wartość całkowita projektów wyniosła **1 437 458 906,14 PLN**.

W tym okresie zrealizowano bądź jest obecnie na etapie realizacji **139 projektów** o charakterze inwestycyjnym oraz pozainwestycyjnym.

Perspektywa budżetowa 2014-2020

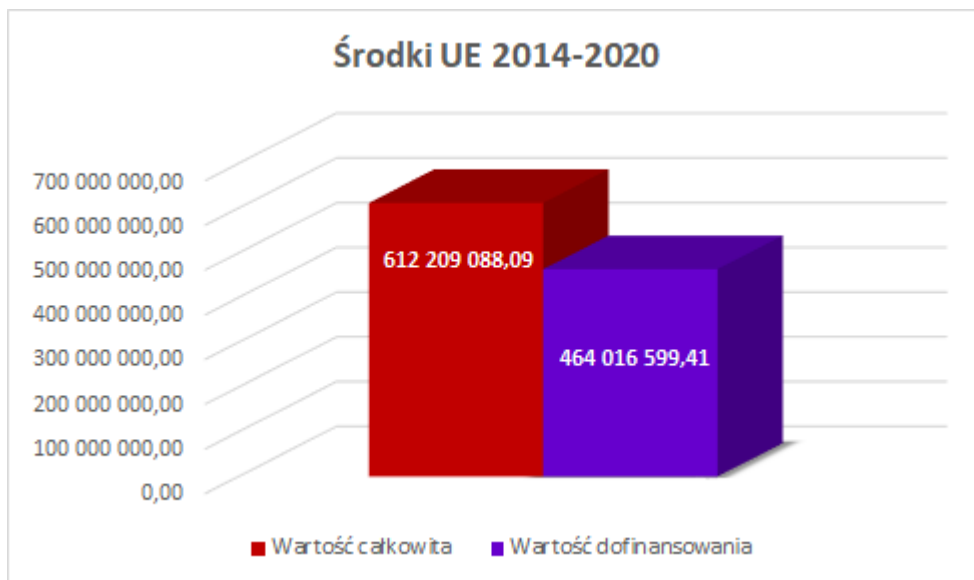
W latach 2014-2020 Unia Europejska przeznaczyła dla Polski 82,5 mld euro. Środki wspólnotowe są wdrażane w Polsce w ramach 6 krajowych programów operacyjnych (zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju) oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie. W perspektywie 2014-2020 w ramach polityki spójności Unii Europejskiej pojawił się nowy instrument służący wdrażaniu funduszy europejskich – **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)**.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to nowy instrument (nie funkcjonował w poprzedniej perspektywie, tj. w latach 2007-2013), który umożliwi realizację strategii terytorialnych w sposób zintegrowany. Gmina Wałbrzych, jako lider Aglomeracji Wałbrzyskiej realizuje projekty w perspektywie 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej (ZIT AW).

W okresie budżetowym na lata 2014-2020 Gmina Wałbrzych (według danych na dzień 31.08.2022 r.) pozyskała łącznie **464 016 599,41 PLN** ze środków pomocowych Unii Europejskiej. **Wartość całkowita projektów wynosi 612 209 088,09 PLN. W tym okresie zostało zrealizowanych lub jest w trakcie realizacji 48 projektów, w tym 16 o charakterze inwestycyjnym i 34 o charakterze pozainwestycyjnym.** Programy, z których pozyskano środki to głównie Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego (w tym instrument Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Program INTERREG V-A Republika Czeska-Polska. Do najważniejszych z nich i o największej wartości należą:

- „Budowa obwodnicy Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35”
- „Przebudowa dróg wojewódzkich nr 367 i 381 na obszarze gmin Boguszów-Gorce i Wałbrzych wraz z budową obwodnicy Boguszowa-Gorc i dzielnicy Sobięcín w Wałbrzychu („Droga Sudecka”)

- „Ograniczenie niskiej emisji w Wałbrzychu poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej”.
- „Zwiększenie wykorzystania e-usług publicznych w Gminie Wałbrzych”
- „Dom Pomocy Społecznej – rozwój infrastruktury społecznej w Gminie Wałbrzych”
- „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Gminy Wałbrzych położonych przy ul. 1 Maja 103-107, ul. Niepodległości 64, ul. Ogrodowej 2A i ul. 1 Maja 149”
- „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha”
- „Z tropiku do tropiku na czesko-polskim pograniczu”
- „Nie emigruję – tu zostaję”
- „Wałbrzyskie Przedszkolaki - 90 nowych miejsc przedszkolnych w Wałbrzychu”
- „Wałbrzyski Inkubator Przedsiębiorczości”
- „Budowa (w tym zakup niezbędnych urządzeń) infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzącej z promieniowania słonecznego przez członków Wałbrzyskiego Klastra Energetycznego”





W perspektywie finansowej 2014-2020 z funduszy Unii Europejskiej korzysta nie tylko Gmina Wałbrzych i jej jednostki gminne, czy spółki komunalne. Bardzo duża część środków została pozyskana przez wałbrzyskie wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe na realizację projektów z zakresu poprawy efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, czy fizycznej rewitalizacji kamienic. W tym okresie wartość projektów zrealizowanych przez wałbrzyskie spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe wyniosła **43 081 869,48 PLN**, w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej **24 230 728,32 PLN**.

Perspektywa budżetowa 2007-2013

Po 2006 roku zmieniły się priorytety i instrumenty polityki pomocowej UE. Perspektywa finansowa, obejmująca lata 2007–2013, oparta była na dwóch funduszach strukturalnych: Europejskim Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskim Funduszu Społecznym (EFS), ponadto utrzymany został również Fundusz Spójności.

Środki finansowe, którymi dysponowały poszczególne fundusze służyły realizacji następujących celów:

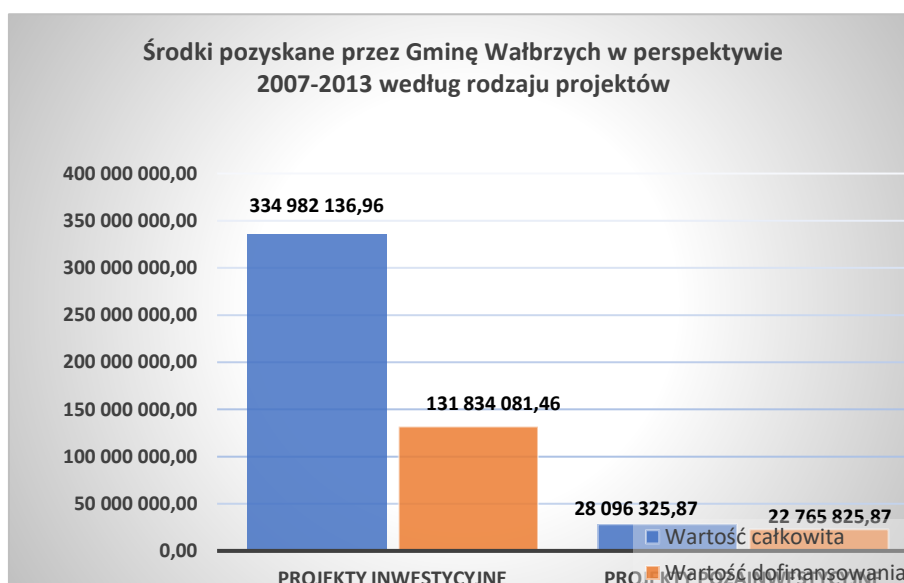
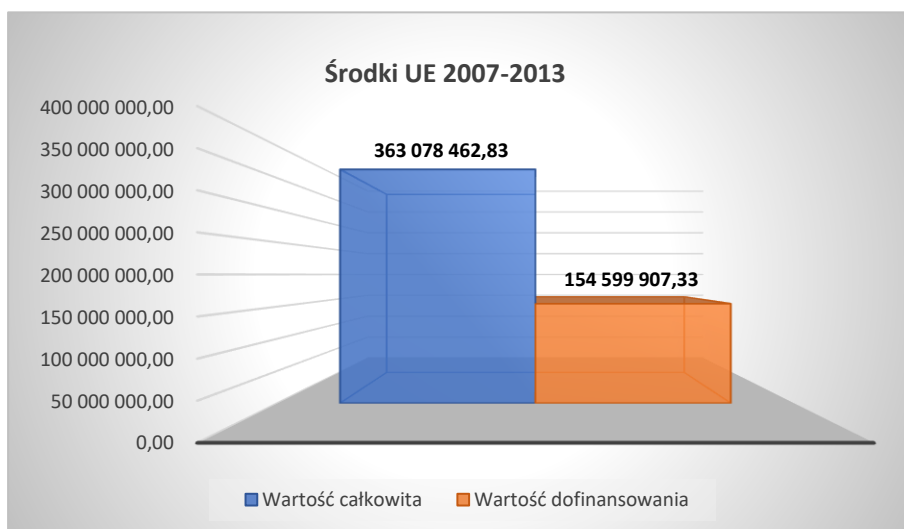
- dążenie do konwergencji państw członkowskich i regionów,
- regionalna konkurencyjność i zwiększenie zatrudnienia,
- europejska współpraca terytorialna.

Pomoc finansowa UE, z której Polska skorzystała w latach 2007–2013, była przyznawana w ramach programów pomocowych, które stanowiły narzędzie realizacji Narodowej Strategii Spójności. Oprócz programów centralnych (krajowych), powstało 16 programów regionalnych (RPO), które zastąpiły Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR). Regionalne Programy Operacyjne

są zarządzane oraz wdrażane przez władze samorządowe województwa (Urzędy Marszałkowskie poszczególnych województw).

W perspektywie finansowej 2007-2013 Gmina Wałbrzych pozyskała łącznie 154 599 907,33 złote ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Programy, z których pozyskano środki to głównie Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego oraz Program Operacyjny Kapitał Ludzki. **Wartość całkowita projektów wynosi 363 078 462,83 złote. W tym okresie zostało zrealizowanych 64 projekty, w tym 32 o charakterze inwestycyjnym i 32 o charakterze pozainwestycyjnym.** Do najważniejszych z nich i o największej wartości należą:

- „Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne byłej KWK Julia – Zadanie 1 projektu PW Stara Kopalnia”
- „Budowa infrastruktury drogowej w celu udostępnienia nowych terenów inwestycyjnych o znaczeniu regionalnym w ramach Parku Przemysłowego w Wałbrzychu”
- „Modernizacja infrastruktury transportu publicznego w Wałbrzychu, obejmująca zakup nowych, przyjaznych dla środowiska autobusów”.
- „Przebudowa i modernizacja ul. Uczniowskiej w Wałbrzychu wraz z budową drugiej jezdni w celu poprawy jakości połączeń z systemem dróg krajowych i wojewódzkich”
- „Od bierności do aktywności - projekt systemowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu”.

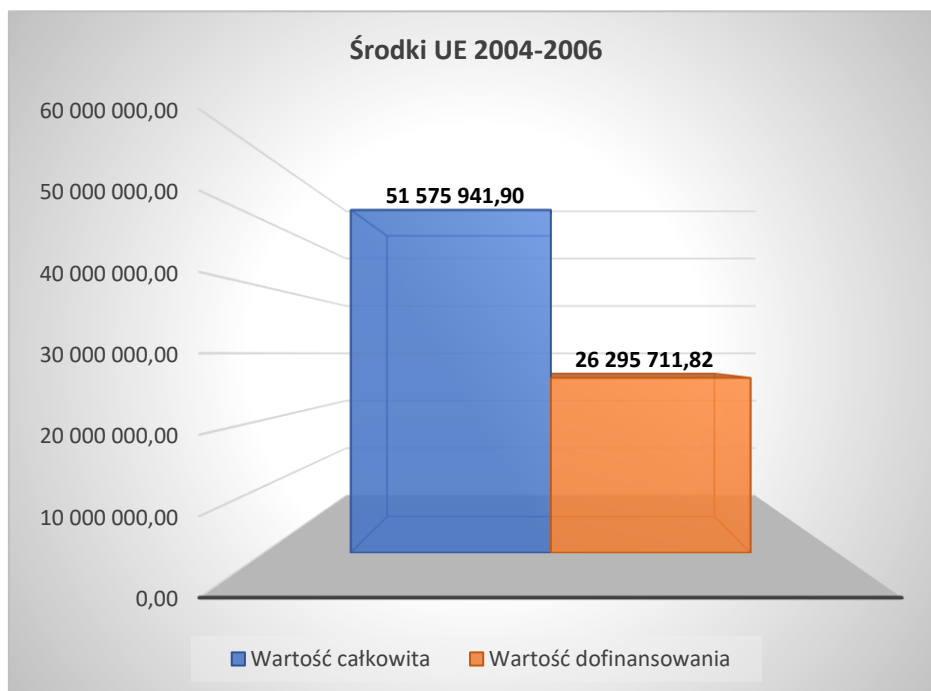


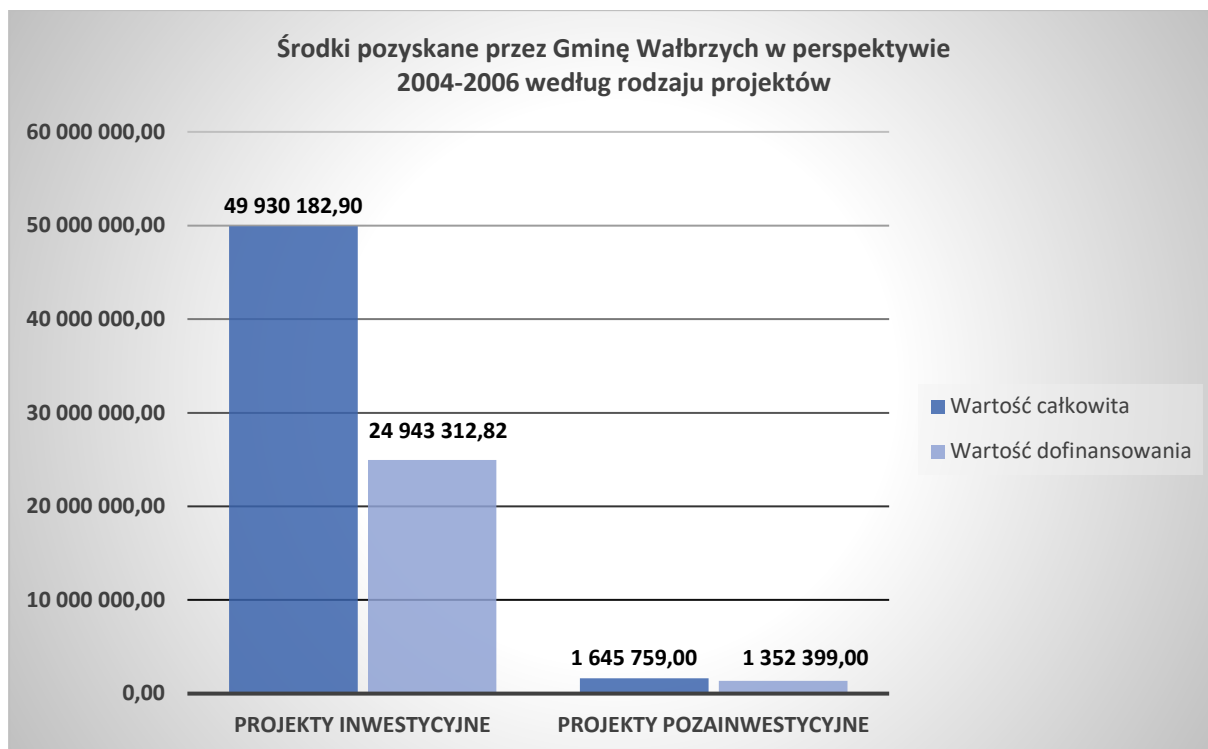
Perspektywa budżetowa 2004-2006

Wstąpienie do Unii Europejskiej umożliwiło Polsce uzyskanie środków z kolejnych instrumentów pomocowych przeznaczonych dla członków Unii w perspektywie finansowej 2000–2006. Podstawowymi instrumentami w ramach wspólnej polityki regionalnej były fundusze strukturalne oraz Fundusz Spójności. Dzięki funduszom strukturalnym oraz Funduszowi Spójności realizowane są między innymi projekty mające na celu podniesienie kwalifikacji i aktywności gospodarczej mieszkańców, pomoc przedsiębiorstwom w zakresie tworzenia ich koncepcji rozwojowych i finansowania innowacyjnych technologii oraz tworzenia właściwej infrastruktury technicznej zwiększającej potencjał inwestycyjny poszczególnych samorządów.

W okresie finansowym na lata 2004-2006 Gmina Wałbrzych pozyskała łącznie 26 295 711,82 złotych ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Programy, z których pozyskano środki to głównie Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, w ramach którego zrealizowano projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne. **Wartość całkowita projektów wyniosła 51 575 941,90 złotych. W tym okresie zostało zrealizowanych 17 projektów, w tym 9 o charakterze inwestycyjnym i 8 o charakterze pozainwestycyjnym.** Do najważniejszych z nich i o największej wartości należą:

- „Renowacja kompleksu pałacowo -parkowego Zamek Książ w Wałbrzychu”
- „Przebudowa 2 wiaduktów w ul. Uczniowskiej udostępniających tereny aktywizacji gospodarczej w Wałbrzychu”
- „Odnowienie istniejących linii komunikacji miejskiej poprzez przebudowę zajezdni oraz wymianę taboru”
- „Modernizacja i rozbudowa hali sportowej służącej rozwojowi infrastruktury edukacyjno-sportowej”
- „Rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych przy ul. Stacyjnej w Wałbrzychu”
- „Nauka języków obcych sposobem na podniesienie kwalifikacji zawodowych wałbrzyszan”.





Środki przedakcesyjne

Fundusze przedakcesyjne to środki bezzwrotnej pomocy finansowej udzielane państwom kandydującym na przygotowanie się do członkostwa w Unii Europejskiej. Pomoc przedakcesyjna pochodziła z trzech instrumentów finansowych:

- PHARE – Pomoc dla Restrukturyzacji Gospodarek Polski i Węgier,
- ISPA – Przedakcesyjny Instrument Polityki Strukturalnej,
- SAPARD – Przedakcesyjny Instrument Wsparcia dla Rolnictwa i Obszarów Wiejskich.

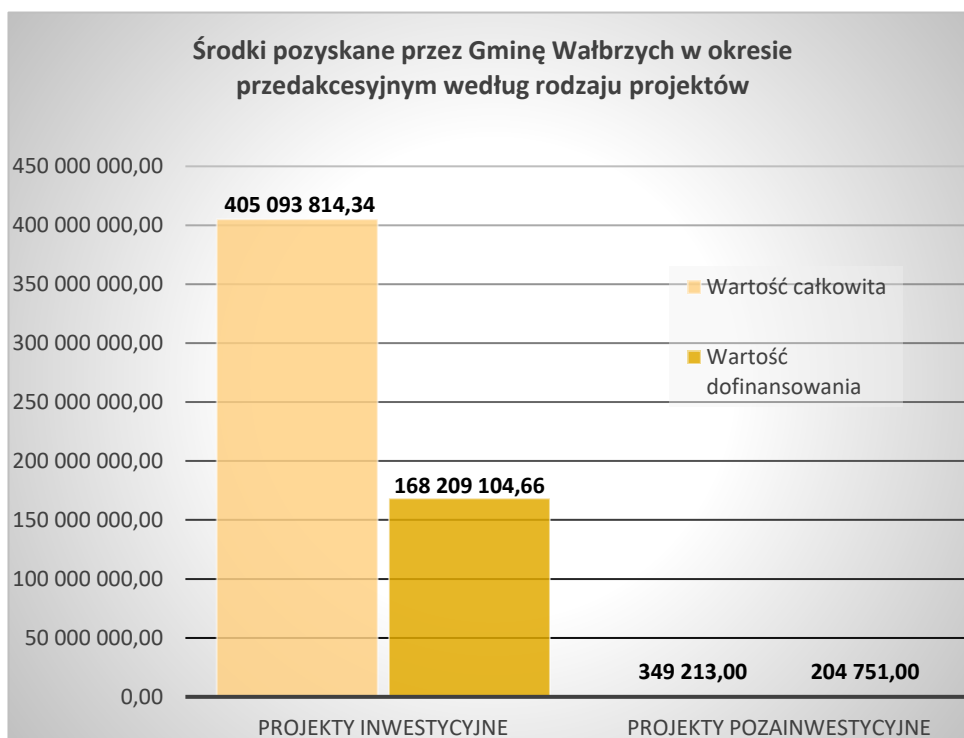
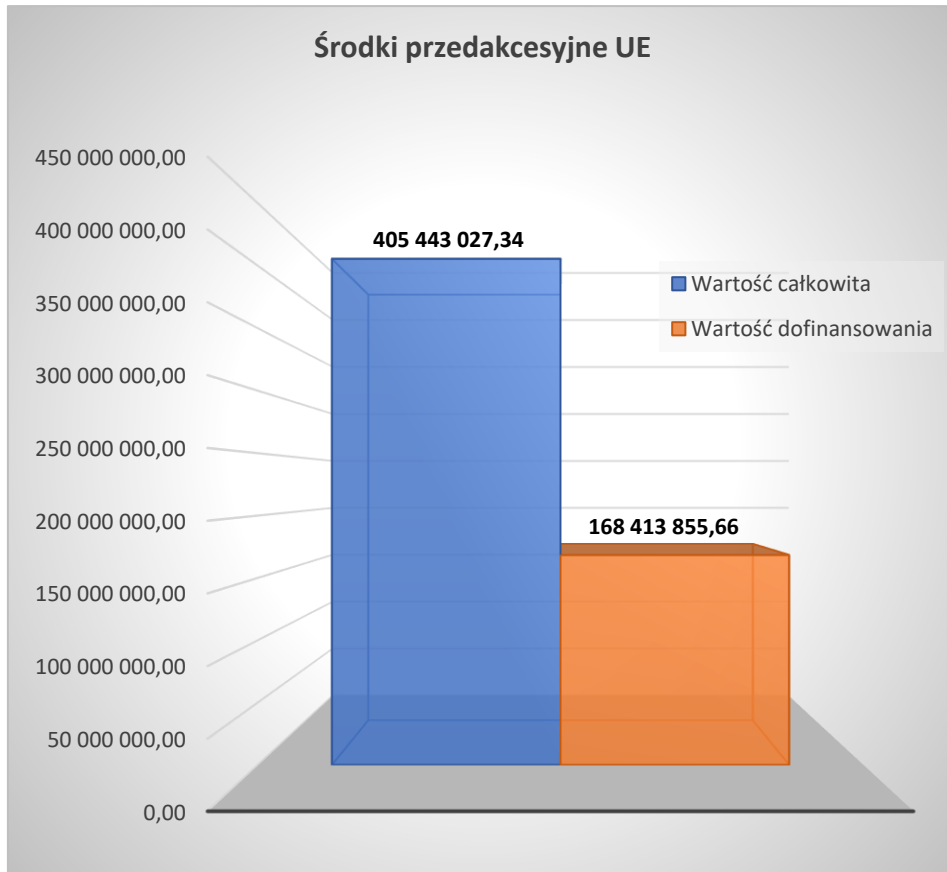
Największym funduszem był Program PHARE. Wsparcie z PHARE koncentrowało się na realizacji dwóch podstawowych priorytetów:

- wsparcie na rzecz rozwoju instytucjonalnego – wzmocnienie administracji publicznej i przygotowanie jej do przyjęcia i stosowania prawa wspólnotowego oraz uczestniczenia we wspólnej polityce regionalnej Unii,
- wsparcie inwestycyjne – poprawa spójności społecznej i gospodarczej regionów poprzez działania strukturalne, ochronę środowiska oraz infrastrukturę transportową.

Od 2000 roku Polska jako państwo kandydujące rozpoczęła proces absorpcji środków z Programów ISPA i SAPARD. Program ISPA to fundusz utworzony dla współfinansowania dużych projektów inwestycyjnych z dziedziny ochrony środowiska i transportu.

Przed przystąpieniem do Unii Europejskiej, Gmina Wałbrzych korzystała również z dostępności środków przedakcesyjnych. W ramach programów przedakcesyjnych pozyskano 168 413 855,66 złotych. **Wartość całkowita zrealizowanych projektów wyniosła 405 443 027,34 złote.** Programy, z których zrealizowano projekty to ISPA, JSPF PHARE CBC POLSKA – CZECHY 2002 (PL 2002/000-607) i Phare 2002 SSG. Do najważniejszych, zrealizowanych przez Gminę Wałbrzych projektów należały:

- „Rozwój ekonomiczny Poniatowa - Aktywizacja gospodarza Poniatowa – kolektor kanalizacji sanitarnej II w Wałbrzychu”
- „Oczyszczanie ścieków w Wałbrzychu PROGRAM ISPA”
- „Polsko - Czeskie targi miast partnerskich”
- „Szkolenia dla bezrobotnych -Wałbrzych przez edukację do pracy”.



Porównanie pozyskanych środków w latach 2004-2022

